

MIMMI startade eget på sommarlovet

Lokal förankring
för framgång

Raket ger kraft
i Nordingrå

Handläggare
med kundfokus

Allt fler vill bli
entreprenörer

Västernorrland
– ett prisat län

entreprenör

pilotlänet Västernorrland

Västernorrland – ett län att räkna med

Västernorrland har lång erfarenhet av projekt för att stimulera och utveckla entreprenörskap. Återkommande enkäter visar att det ihärdiga arbetet att förbättra attityderna till entreprenörskap och företagande har gett goda resultat. Företagarpotentialen, de vill säga de som tror sig ha startat ett företag inom en treårsperiod, har exempelvis ökat från fyra procent till sex procent sedan 1997.

Erfarenheterna har givit oss goda förutsättningar att som ett av sex pilotlän delta i NUTEK:s nationella entreprenörskapsprogram.

Men entreprenörskap är inte bara företagande. I Entreprenör Y har vi tagit ett bredare grepp och arbetat med aktiviteter längs hela "e-kedjan", från grundskola upp till företagande. Lokala och regionala resurspersoner i de olika kommunerna har spelat nyckelroller i arbetet.

Som projektledare har jag imponerats av initiativkraften på alla nivåer och av den samarbetsvilja som finns mellan olika politikområden och mellan kommunerna.

En kraft som ger oss goda möjligheter att fortsätta det målmedvetna arbetet för att göra Västernorrland till ett ännu mer entreprenöriellt län.

/INGRID VIKLANDS,
PROJEKTLEDARE
ENTREPRENÖR Y

Lokalt + regionalt nyckeln till framgång

Hur får man människor som på olika sätt arbetar med entreprenörskap på lokal nivå att samverka bättre? Och hur sprider man deras kunskaper i övriga regionen? Entreprenör Y har hittat ett effektivt sätt att kombinera båda delarna: lokala resursgrupper och regionala resurspersoner.

I kommunernas lokala resursgrupper samlas personer som jobbar operativt med entreprenörskap, utveckling och tillväxt. De träffas regelbundet för att planera, samordna och få förankring för sitt arbete. Grupperna har olika sammansättning. I Kramfors består gruppen av representanter från kommunens näringslivsbolag, skolan, Open for business, Företagarna, Småföretagarna, Svensk Handel, LTCK, Almi, Ung företagsamhet och Kooperativ utveckling.

– Den lokala resursgruppen är ett bra och effektivt sätt att utbyta erfarenheter och att få en naturlig kedja från ungt entreprenörskap och skola till nyföretagande, säger Maria Lundkvist, på Open for business.

Gruppen har träffats ungefär var sjätte vecka, och kommer att finnas kvar även sedan Entreprenör Y har avslutats.

– Ett löpande utbyte gör att man håller sig informerad om vad andra aktörer gör och det ger också förutsättningar för att arrangera saker tillsammans, säger Maria Lundkvist.

Entreprenör Y har också via regionala resurspersoner i sex av länets sju kommuner sett till att sprida kunskaper och erfarenheter i hela regionen. Personerna har varit anlitade på deltid av Entreprenör Y, med ansvar för olika ansvarsområden.

– Som regional resursperson har jag verkat för att de andra kommunerna i länet ska få del av det Open for business-koncept vi använder i Kramfors, säger Maria Lundkvist.

Regionala resurspersoner

- Örnsköldsvik: Anne-Marie Niemi, företagslots, "blankettskåpet"
- Kramfors: Maria Lundkvist, Open for business
- Sollefteå: Jens Berglund, entreprenörskap i skolan
- Härnösand: Gunnar Såhte, nyföretagande
- Timrå: Annelie Hamrin, samverkan skola-näringsliv
- Ånge: Maj-Britt Stadling, "Snilleblixtar", "Finn Upp"

Maria Lundkvist i Kramfors kombinerar lokalt och regionalt entreprenörskapsarbete.

Under två intensiva år har Entreprenör Y:s Ulla Gredemyr och Mathias Sundin sjösat massor av idéer och krattat manegen för framtidens entreprenörskapsutveckling i Västernorrland.

Vad är egentligen entreprenörskap?

– Det är så mycket mer än att bara driva företag. Jag brukar säga att entreprenörskap är att se möjligheter och göra något av dem så att det skapas ett mervärde; ekonomiskt, socialt och/eller kulturellt, säger Ulla Gredemyr.

Varför är det så viktigt att utveckla entreprenörskapet?

– I det stora perspektivet handlar det ju om att vi i Sverige ska behålla sin konkurrenskraft. Samtidigt är det ett sätt att ge alla människor bättre förutsättningar att handskas med utmaningar och att bli "sitt allra bästa jag", säger Mathias Sundin.

Västernorrland är ett av sex pilotlän. Vad utmärker arbetet här?

– Att vi arbetat med hela skalan, från småskolan till företagsklimatet. Vi har haft aktiviteter riktade mot barn och ungdomar och involverat lärare och annan skolpersonal, samtidigt som vi kan se att nyföretagandet och intresset för entreprenörskap i länet har stärkts, säger Ulla Gredemyr.

Samverkan har gått som en röd tråd genom projektet. Varför är det så viktigt?

– Att vi fått alla länets kommuner att jobba tillsammans för att utveckla entreprenörskapet är ett genombrott. Att få ihop det lokala och regionala är oerhört viktigt, men det handlar ju också om individer. Man måste tänka både "gräsrot och helikopter", säger Ulla Gredemyr.

Ni har också valt att förpacka goda idéer och ta fram koncept. Varför?

– Annars blir kunskaper och erfarenheter personbundna och riskerar att tappas bort. Finns det ett koncept behöver man inte börja om från början varje gång utan kan "följa boken". Vi har fått stort intresse från utlandet för våra koncept, säger Mathias Sundin.

"Det gäller att tänka gräsrot och helikopter samtidigt"

Lever som de lär. Ulla Gredemyr är metodutvecklingsansvarig och Mathias Sundin konceptansvarig för Entreprenör Y. De är också själva företagare.

Foto: Bo Fernström

Vad är ni mest nöjda med i projektet?

– Att kunna samla så många människors erfarenheter så att andra kan ta del av dem. Och så det stora intresset för Sommarlovsentreprenör, både i Sverige och utomlands, säger Ulla Gredemyr.

– Att få chansen att arbeta med en långsiktig struktur för att utveckla entreprenörskapet. Och de regionala entreprenörskapsdagarna "Våga vara egen" då vi samlade så många olika åldrar, säger Mathias Sundin.

Hur hoppas ni att entreprenörskapet i Västernorrland har utvecklats om tio år?

– Jag hoppas att det finns en ännu större medvetenhet om betydelsen av entreprenörskap och att den också slagit igenom i de politiska styrdokument, säger Ulla Gredemyr.

– Att aktörer som arbetar med entreprenörskapsfrågor samverkar ännu bättre. Det gäller i länet men i ännu högre grad på nationell nivå, exempelvis mellan departementen, säger Mathias Sundin.

FAKTA/Entreprenör Y

Västernorrland är ett av sex pilotlän i Nutek:s nationella entreprenörskapsprogram 2005-2007. Pilotlänerna ska under projektiden arbeta fram modeller för hur man stimulerar entreprenörskap. Modellerna ska sedan kunna spridas till andra län. Målet för Entreprenör Y är att utforma och uppnå

en hållbar entreprenörskapspolitik och att ge medborgare och politiker insikt om att entreprenörskap berör alla och är en viktig tillväxtfaktor. Det sker genom att stimulera samverkansmodeller samt skapa starka och flexibla strukturer på lokal och regional nivå, och genom strategiska satsningar på utveckling av utvalda modeller och metoder.

Klassen fick jobba med olika samarbetsövningar.

Elev- och lärar- raket i Nordingrå

– Jag vill bli kock, och då skulle det vara roligare att starta en egen restaurang än att jobba för någon annan. Mikaela Juica Sundin går i sexan i Nordingråskolan i Höga kusten. För ett och ett halvt år sedan deltog hennes klass i något som kallades Elevraket. Det innebär att hon och hennes klasskamrater fick sätta sig in i vad det innebär att vara egen företagare.

Varje torsdagseftermiddag under några veckors tid fick klassen jobba med övningar i samarbete och idékläckning, men också träffa entreprenörer från bygd. I planen ingick också att det hela skulle utmynna i en gemensam aktivitet.

– Först funderade vi på att ställa oss utanför affären och sälja saker, men sen kom vi på att vi skulle ha ett kafé, berättar Mikaelas klasskamrat Bilbo Kronlid.

Kafé Tulpanen höll öppet en hel dag, och många hittade dit för att

köpa fika och papperstulpaner som barnen hade vikt. Klassen fick ett rejält tillskott till klasskassan.

I en bygd där arbetstillfällena inte växer på träd har många av barnen i Nordingråskolan föräldrar eller andra i sin närhet som är egenföretagare. Om barnen vill bo kvar här är det troligen också många av dem som kommer att starta eget.

– Så det här med entreprenörskap är bra för dem att få en inblick i, säger Lars-Göran Ragnarsson, klassföreståndare.

Men han tror också det hela var

Julia Melander och Madeleine Björklund i bakartagen inför Kafé Tulpanen

FAKTA/Raketer

Att utforska, utveckla och träna nya sätt att tänka och att agera är inte gjort i en handvändning. Liksom all utveckling, så är det en process. Därför har entreprenörskapsträning med olika inriktning och målgrupper förpackats i ett antal "raketer". Arbetsmetodiken "lära genom att göra" och innehållet ger bränsle till processer och resultat som verkligen lyfter. Raketerna har utformats och utvecklats inom ramen för OFB:s arbete.

Exempel på några raketer som utvecklats och prövats är:

– **E-raketen** – en 3-stegsraket i och för ökat entreprenörskap. Passar alla åldersgrupper från grundskola till vuxenvärld, samt olika yrkeskategorier med bäring mot entreprenörskapsfrämjande.

– **Lärraraketen** – om det egna entreprenörskapet och hur man metodiskt och konkret kan arbeta med entreprenörskap som pedagog.

– **Marknadsföringsraketen** – utvecklar förmågan att kommunicera och föra ut sin "vara".

– **Lilla raketen** – för de allra yngsta om självbild, drömmar och lust att förverkliga saker.

– **Projektraketen** – tränar ett projektorienterat arbetssätt.

till nytta också för det vanliga skolarbetet.

– Många av övningarna gick ut på att hitta nya lösningar, tänka utanför de vanliga mönstren. Jag tycker klassen blev bättre på att lösa saker tillsammans och se att var och en har något att bidra med.

Det var Open for business Kramfors (se faktaruta sidan 7) som anordnade elevraketen.

– Ledarna därifrån var så positiva, och det lyfte barnen, säger Lars-Göran Ragnarsson. Han får medhåll av kollegan Carina Gradin, som

också är mamma till ett av barnen i klassen.

– Idéer som man själv tyckte var helt tokiga sa de "ja, vad bra!" till. Barnen är så vana att det finns facit till allt i skolan, men här fick de jobba på ett annat sätt.

Även om bara årskurs 4 deltog i projektet med elevraketen hängde hela lärarlaget på den "lärraket" som anordnades parallellt. Också här handlade det till stor del om att öva sig på att vidga vyerna.

– Jag minns en övning där vi skulle fundera på vad som kan var positivt

med att ett flygplan landar upp och ner, säger Lars-Göran Ragnarsson.

– Och så fick vi som personalgrupp prata på ett nytt sätt med varann, säger Carina Gradin. Om vad vi har för drömmar, om vad vi är bra på och så. Det var spännande. Man blev påmind om det som man egentligen vet, men lätt glömmes bort, att alla har någon god sida.

Text: Ingela Hofsten

Foto: Ann-Katrin Granbäck

SOMMARLOVS-entreprenör

Mimmi Johansson har en egen smådjursuppfödning och använder här får Gustav Borgh, Arvid Borgh och Marcus Alm titta och

Brynjan består av 22 000 fjäderstålsringar och tog Joakim Larsson tre månader att tillverka. Betydligt snabbare går det att knåpa ihop örhängan och ljuslyktor, men tålamodet att sitta och pillra med de små ringarna krävs också då.

Joakim är 18 år och har hållit på med sitt hantverk på fritiden i några år. När han förra sommaren fick höra tala om möjligheten att bli sommarlovsentreprenör tog han chansen att på heltid få ägna sig åt sitt stora intresse och samtidigt utveck-

la sin affärsidé. Det hela fungerade bra, och i år ansökte han på nytt om att bli sommarlovsentreprenör, nu tillsammans med två kompisar.

Konceptet med sommarlovsentreprenörer startade i liten skala i Sollefteå 2001. För varje år har det väckt intresse på fler orter. I år deltog ett tjugofemtal kommuner från hela landet i satsningen och nu har det hela börjat väcka internationellt intresse.

– Vi har fått förfrågningar från flera olika länder som är intresserade av att starta något liknande, säger Ulla Gredemyr, utvecklingsansvarig för Sommarlovsentreprenör.

Joakim Larsson bor i Timrå, som

är en av de kommuner som erbjuder ungdomar möjligheten att pröva på att starta och driva ett företag under sommarlovet. Och här, precis som i alla kommuner som kör med konceptet, får ungdomarna först en veckas kick-off, då de dels läser teori och jobbar i praktiskt övningar, dels spånar fram en affärsidé, ensamma eller tillsammans med andra.

– En del idéer funkar förstås inte, säger Annelie Hamrin, handledare i Timrå kommun. Men då gäller det att peppa ungdomarna att tänka om. Och de flesta tar det som en utmaning. Vi hade till exempel ett par tjejer som hade tänkt driva ett hemserviceföretag, men som istället satsade på att sälja godis.

Handledarna, som certifieras för uppdraget, ska i första hand fungera som bollplank och i viss mån påhejare.

– Men det är ungdomarna som ska komma med idéerna, poängterar Annelie Hamrin, som konstaterar att hon nästan känt sig obehövad mellan varven.

– Ibland har man nästan fått påminna dem om att man faktiskt finns. Men det är så det ska vara. Vi ska finnas där om det kniper.

Varje sommarlovsentreprenör fick ett stipendium på 2 000 kronor.

– Jag tror alla hade de pengarna

Koncentration krävs när man ska göra en ljuslykta av små små metallringar. Mattias Ljus var sommarlovsentreprenör tillsammans med sina kompisar Joakim Larsson och Johan Hagberg.

enörerna

nde sitt sommarlovsentreprenörskap till att marknadsföra den. klappa på ett marsvin.

kvar när sommaren var slut. Och många tjänade betydligt mer.

Text: Ingela Hofsten
Foto: Svanthe Harström

FAKTA/Sommarlovsentreprenörer

Sommarlovsentreprenör ger gymnasie-ungdomar chansen att prova på att driva ett eget företag under sommarlovet – ensamma eller flera tillsammans. Under en veckas kick-off, som består av teori och praktiska övningar, tar de fram en affärsidé som sedan sätts under sommaren. De får ett stipendium på 2 000 kronor per person. Sedan är det upp till dem hur mycket pengar de kan tjäna på sin idé. Till sin hjälp har de certifierade handledare, arrangörens kontaktyta och ett nätverk av mentorer. Det svenska konceptet är utvecklat inom ramen för Open for business Västernorrland och ägs av Länsstyrelsen Västernorrland.

www.sommarlovsentreprenor.se

Mässan Våga Vara Egen gav bred uppslutning

De regionala e-dagarna i Västernorrland har sin grund i Ung Företagsamhets mässor, därefter har nya målgrupper och utställargrupper byggts på.

Våren 2007 genomfördes den största mässan hittills: Våga Vara Egen i Sundsvall.

71 UF-företag, 87 uppfinningar i tävlingen Kloker, 11 skolor med goda exempel på entreprenörskapsarbete samt 14 aktörer som jobbar med entreprenörskapsutveckling i länet, totalt ca 400 utställare, samsades på en yta om 1 650 kvadratmeter.

För tredje gången samarrangerades mässan med Nolias Utbildning- & framtidsmässa som riktar sig till gymnasieelever och arbetslösa. Nolias mässa hade ytterligare ett 60-tal utställare i form av utbildare, arbetsgivare med flera. Mässorna var öppna i två dagar och lockade omkring 5 000 besökare.

På Våga Vara Egen delades en rad priser ut. Åtta Klokeruppfinningar och ett tjugotal UF-företag vann priser varav länets bästa UF-företag, Salmiak UF, senare vann Sveriges bästa UF-företag och fick representera Sverige på EM i Berlin.

FAKTA/Open for Business

OFB är ett kanadensiskt grundkoncept för företagsamhet och entreprenörskap med målgruppen unga människor. Inom ramen för OFB-centra i Sollefteå, Örnsköldsvik och Kramfors har barn och ungdomar fått prova på och utveckla den egna företagsamheten. Idag lever konceptet vidare i länet genom

OFB Kramfors på Ådalsskolan och som delar av verksamheten på Sliperiet i Örnsköldsvik. Ur OFB Västernorrlands gemensamma erfarenheter och utvecklingsarbete har nya program och koncept sprungit, som t ex Raketer, Business for a day och Sommarlovsentreprenör.

Uppskattade erfarenhetsträffar

Under projektet har det genomförts fem erfarenhetsträffar. Två av dem i samband med Småföretagsdagarna i Örebro och de övriga på hemmaplan i länet. Varje träff samlade mel-

lan 40 och 45 personer som arbetar operativt med entreprenörskap i länet.

– Det har varit mycket uppskattat. Det är viktigt att utbyta erfarenheter

och vi har även haft träningstillfällen i coaching och mediahantering. Träffarna fyller också en viktig social funktion, säger Mathias Sundin på Entreprenör Y.

Erfarenhetsträffen i Gålsjö, december 2006.

Gemensam kraftsamling för att förbättra företagsklimatet

I januari 2007 genomfördes konferensen "Västernorrland – hett för företaget" i Örnsköldsvik. Ett hundratal personer som på olika sätt möter entreprenörer samlades med målet att förbättra företagsklimatet.

– Utgångspunkten var vad vi alla kan göra för att bli bättre på att möta och ge

service till företagen, säger Anne-Marie Niemi, företagslots på Örnsköldsviks kommun.

Medverkade gjorde personer från bland annat kommunerna, länsstyrelsen, skatteverket, arbetsförmedlingen och ett antal företagargrupper. På programmet stod föreläsningar och workshops. Idéerna som kom fram under dagen kommer att diskuteras och utvärderas vid en uppföljningskonferens i oktober 2007.

E-byrån stärker professionella främjare

Metodutveckling och stöd till personer som arbetar med att främja entreprenörskap har varit viktiga inslag under hela Entreprenör Y.

– Ett coachande förhållningssätt är grunden, säger Ulla Gredemyr, metodutvecklingsansvarig.

För att visualisera det hela har man valt att se metodutvecklingen som en byrå med olika lådor, en e-byrå.

I baslådorna finns ett gemensamt ställningstagande om entreprenörskap och hur vi kan förhålla oss till det. På nästa nivå tillkommer olika kunskaper och förmågor t.ex. coachade förhållningssätt och kundbemötande. Slutligen så behövs fördjupning anpassad efter personens specifika yrkesområde och uppdrag t.ex. pedagogiska verktyg för lärare eller metodik för rådgivare, säger Ulla Gredemyr.

E-kedjan är den röda tråden

Bredden är styrkan i Entreprenör Y. För att illustrera upplägget har projektet lanserat begreppet e-kedjan. Det är en kedja av entreprenörsskapsfrämjande aktiviteter från grundskola till företagsstart. Projektet har aktivt arbetat med att samordna

och stärka de delar av kedjan som tidigare varit svaga i länet. Tillsammans med befintliga aktörer skapas följande progressiva kedja av verktyg och aktiviteter.

GRUNDSKOLAN

Snilleblixtar och Finn Upp utvecklar kreativitet och idéer medan Miniföretag, Business for a day och Sommarlovs-entreprenör ger eleverna chansen att utveckla sitt entreprenörskap.

GYMNASIET

Sommarlovsentreprenör och Ung Företagsamhet, UF, är exempel på uppskattade aktiviteter.

UNIVERSITETET

Mittuniversitetet jobbar med sommarkurser, entreprenörskapsutbildningar, rådgivning, inkubator, kontaktmäleri och affärsplanstävlingar.

FÖRETAGANDE

Rådgivning, start- och utvecklingsstöd genom företagslotsar, nyföretagarcentrum, näringslivskontor, arbetsförmedlingar och företagarföreningar.

Enklare hantering av blanketter

”Blankettskåpet” är namnet på ett projekt som Örnsköldsviks kommun genomför inom ramen för Entreprenör Y. Det handlar om att göra blanketter som företagare använder för att söka tillstånd mer tillgängliga på kommunens hemsida.

– Vi har tagit fram ett mer kundorienterat ”blankettskåp” med tydliga ingångar för olika branscher och behov, säger företagslotsen Anne-Marie Niemi.

Modellen ska sjösättas senare i år, och kommer att vara tillgänglig för andra kommuner som vill använda den.

Anne-Marie Niemi, företagslots i Örnsköldsvik.

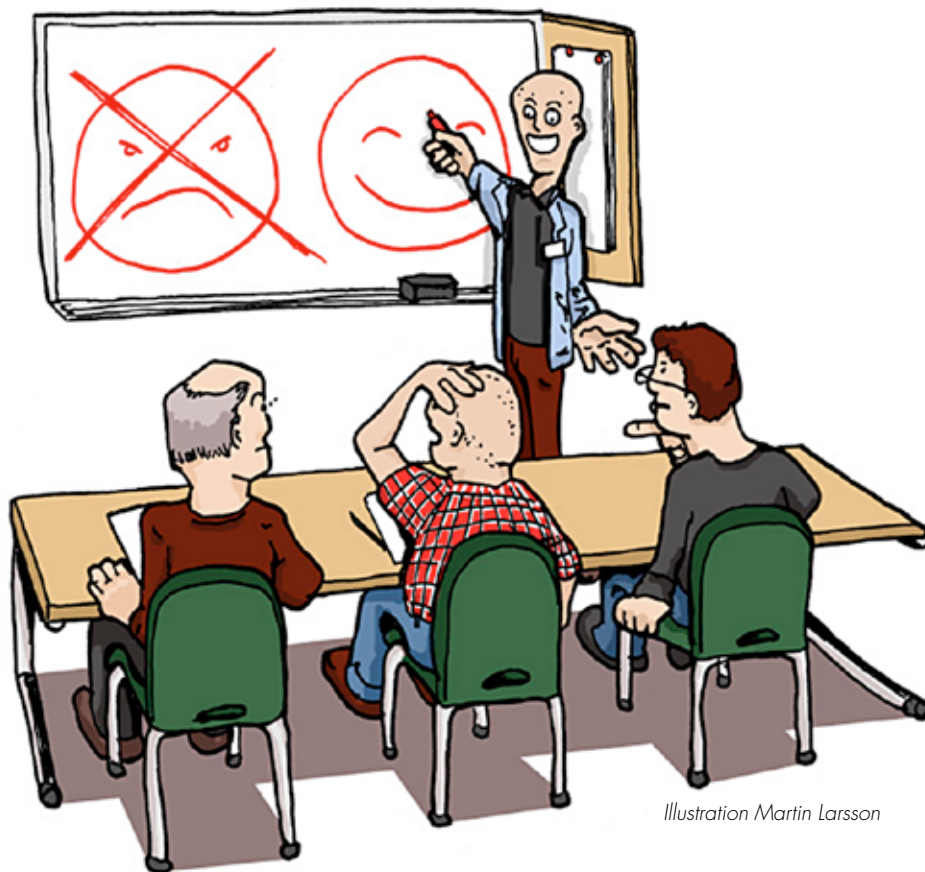

Illustration Martin Larsson

Handläggare tränas i att möta entreprenörer

Går det att sitta på en ”myndighetsstol” och samtidigt ge företagare stöd och uppmuntran? Hur kan man som kommunal handläggare kombinera de olika rollerna?

I inom ramen för Entreprenör Y har ett femtontal handläggare från länets kommuner deltagit i seminarier om hur man som myndighetsperson blir mer ”företagarvänlig”.

– Det handlar om att få tips och verktyg som gör det lättare att möta entreprenörer som söker tillstånd av olika slag, exempelvis inom bygg och miljö, säger Anne-Marie Niemi, företagslots på Örnsköldsviks kommun och regional resursperson i Entreprenör Y.

Att kunna kommunicera är avgörande, enligt Anne-Marie Niemi.

– Det gäller att ta till sig ett kundstödjad förhållningsätt. Som handläggare måste man kunna förstå företagaren och hans eller hennes situation. Samtidigt måste man kunna förklara vilka lagar och regler som finns och hur de tillämpas, säger hon.

Under seminarierna har rollspel använts för att belysa olika situationer. – Det ger en bra förståelse för hur den andra parten tänker och agerar, säger Anne-Marie Niemi.

Örnsköldsviks kommun har också genomfört egna utbildningar där handläggarna fått sätta sig in i rollen som entreprenör mer på djupet.

– Hur är det egentligen att vara företagare, hur fungerar det i praktiken? Med ökad kunskap blir det enklare att möta kunderna och att ge dem stöd, säger Anne-Marie Niemi.

Brittisk entreprenörsexpert spred kunskap i länet

Entreprenörskap är mycket mer än att starta och driva företag. Det är ett effektivt sätt att hantera osäkerhet och komplexitet, och är därmed något som bör genomsyra hela samhället. Det var ett av budskapen från professor Alan Gibb när han besökte Västernorrland i januari 2007, efter en inbjudan från Entreprenör Y och Mittuniversitetet.

På agendan stod bland annat en träff med förvaltningschefer inom skolområdet, skolpolitiker och rektorer från länets sju kommuner för att diskutera hur man kan använda entreprenörskap i utbildningssystemet.

– För att stimulera entreprenörskap i skolan måste vi låta eleverna känna vad entreprenörskap är genom praktiska övningar ute i verkligheten, sa Alan Gibb.

Alan Gibb mötte även forskare från Mittuniversitetet, Umeå universitet och representanter från Forum för

småföretagsforskning för att tala om vikten av entreprenörskap.

Han deltog också i ett seminarium med representanter från bland annat länsstyrelsen, landstinget, Almi och Örnsköldsviks industrigrupp. Ämnet var kopplingen mellan entreprenörskap och regional utveckling.

– Entreprenörerna är de bästa rådgivarna till nya företagare eftersom de kan de lokala spelreglerna och har de rätta kontakterna.

Alan Gibb är professor emeritus från Durham University i nordöstra England. Han har 30 års erfarenhet av att arbeta med små och medelstora företag och med entreprenörskapsutveckling. Detta i fler än 80 länder, där han hjälpt allt från regeringar och myndigheter till universitet och näringsliv. Han är en världskänd talare och författare inom området.

Bättre företagsklimat och större intresse för att starta eget

Intresset för entreprenörskap och företagande har ökat i länet de senaste tio åren. Det visar undersökningen "Klyktattaren".

Vartannat år sedan 1997 har länsstyrelsen undersökt inställningen till entreprenörskap och företagande i Västernorrland. Syftet med undersökningen "Klyktattaren" är att utvärdera de projekt som drivs för att stimulera nyföretagande, entreprenörskap och förbättrade attityder till företagande.

– Det entreprenöriella klimatet har förbättrats de senaste tio åren, konstaterar Ingrid Viklands, projektledare för Entreprenör Y.

Av enkätundersökningen framgår att företagarpotentialen, de vill säga de som tror sig ha startat ett företag inom en treårsperiod, har ökat från fyra procent 1997 till sex procent 2007. En uppgång med 50 procent, alltså.

– Och av företagarna har 69 procent svarat att de gärna vill växa. Jämfört med 2003 är det 12 procentenheter fler, säger Ingrid Viklands.

Av svarspersonerna i undersökningen skulle 38 procent hellre försörja sig som företagare på hel- eller deltid än som arbetstagare. 2001 var det 35 procent som hade det önskemålet.

De som gärna ser att deras barn väljer att bli företagare uppgår till 41 procent, vilket är 7 procentenheter fler jämfört med undersökningen 2001.

– Det är tydligt att uppfattningen om företagarklimatet har förändrats i positiv riktning mellan 2003 och 2007. Av svaren kan utläsas att Örnsköldsvik har det bästa företagsklimatet i länet, säger Ingrid Viklands.

Entreprenörskap står högt i kurs i länet

Christer Strandberg, Mittuniversitetet, Carina Holmgren, FSF och Ingrid Viklands, Entreprenör Y

Entreprenörskap är mycket viktigt för Västernorrland. Det anser regionala och lokala politiker, tjänstemän, aktörer och företagare, enligt en studie från Forum för småföretagsforskning.

Studien är beställd av Entreprenör Y och bygger på fyra genomförda enkätundersökningar och 21 intervjuer som genomförts vid olika tillfällen under perioden mars 2006-juni 2007.

– Hela 96 procent av de intervjuade anser att entreprenörskap är mycket viktigt, säger forskningsassistent Carina Holmgren.

I intervjuerna beskrivs Västernorrland som ett län präglat av storindustrier inom främst trä och papper, och med en utpräglad brukskultur. Denna mentalitet och de stora

Hela 96 procent av de intervjuade anser att entreprenörskap är mycket viktigt

industriernas rationaliseringar är återkommande orsaker till varför de intervjuade ser att entreprenörskap behöver stimuleras i länet.

– De stora industrierna eller staten väntas inte skapa några nya jobb. Istället ses entreprenörskap som en viktig lösning för att skapa nya arbetstillfällen men också för att dri-

va utvecklingen i redan etablerade företag, säger Carina Holmgren.

För att förändra attityder och stimulera entreprenörskap i skolan har ett aktivt arbete pågått i Västernorrland sedan mitten av 90-talet. Samtliga kommuner som intervjuats har eller har haft projekt aktiva inom detta område.

– I Härnösand har KomTek upplevts så lyckat att man nu implementerar det i ordinarie verksamhet. I en annan kommun har satsningen på entreprenörskap i skolan däremot setts som mindre lyckosam eftersom den inte förändrade lärarnas förhållningssätt, säger Carina Holmgren.

Det som beskrivs som entreprenörskap i skolan är främst olika verktyg och koncept som Snilleblixtarna, Ung Företagsamhet, Finn Upp och KomTek.

– Dessa verktyg och koncept är ett tydligt sätt att prata om entreprenörskap både för politiker, tjänstemän, aktörer och skolorna. Bilden är dock väldigt snäv, det är en betydligt större mångfald, initiativrikedom och kreativitet som pågår i skolor i Västernorrland inom detta område, säger Carina Holmgren.

Priser och utmärkelser till Västernorrland

Västernorrland håller sig långt framme när det gäller entreprenörskap. Här är några priser och utmärkelser som länet kammat hem de senaste åren.

European Enterprise Awards 2006 – nationell prisutdelning Sverige

- 1.a pris kategori "investeringar i människor" – Open For Business/KIAB

- 1.a pris kategori "minskad byråkrati" – Örnsköldsviks kommun/Företagslotsen

- Sveriges bästa UF-företag 2007: Salmiak UF, Sundsvalls gymnasium (Shalony von Stralendorff & Linnea Ojala)

- Nationella Snilleblixtmässan 2007 – bästa hjälpmedel: Postlädan (Johan Kjellin & Linus Höglin, Erikslunds skola Ånge)

I en nationell skolundersökning från Forum för Småföretagsforskning, FSF, var Västernorrland bäst i Sverige på entreprenörskap i gymnasieskolorna 2006. 100 procent av gymnasieskolorna i länet arbetar med entreprenörskap. Länet kom på sjätte plats bland grundskolorna där 40 procent av skolorna angav att de arbetade med entreprenörskap.

I NUTEK:s entreprenörskapsbarometer 2006 låg Västernorrland/Jämtland samt Stockholm i topp. 80 procent av ungdomarna kan tänka sig att bli företagare.

Open for business-konceptet har utsetts till "best practise" vid "Entrepreneurship in Education in Europe" som arrangerades av EU-kommisionen och norska regeringen i Oslo den 26-27 oktober 2006. OFB-konceptet deltog även som "best practise" på en MEDA-ETE konferens i Rom 16-18 april. MEDA-ETE är ett EU-initiativ för att stötta EU:s grannländer i medelhavsområdet. Israel, Jordanien och Turkiet har bestämt sig för att lära sig mer om vårt sätt att arbeta.

Joakim Larsson i en brynja
som han tillverkat själv.
Svärdet är också hemgjort.

Entreprenörskapet har slagit igenom

Länsstyrelsen har själv och tillsammans med bland andra länets kommuner vidtagit en rad åtgärder för att främja entreprenörskap under de gångna sex-sju åren. Ett arbete som givit goda resultat.

– Entreprenörsindex, det vill säga de kulturella förutsättningarna för entreprenörskap har stärkts med nära 8 procentenheter sedan 1997.

– Andelen som kan tänka sig att starta eget inom den närmaste treårsperioden har ökat från 4 till 6 procent.

– Västernorrland har klättrat från en bottenplacering till en mittenposition när det gäller andelen nya företag per tusen invånare.

– 2006 blev Västernorrland Sveriges hetaste entreprenörlän, enligt Almi.

– Länet ligger i toppskiktet när det gäller andelen nya företag som blir tillväxtföretag.

Jag menar att våra insatser klart bidragit till denna positiva utveckling. Det är särskilt viktigt att vi fått in ett entreprenörstänk i länets skolor, och den pedagogiska metoden Open for business. Detta har väckt intresse och nyfikenhet på företagande. Att göra det lättare att starta företag genom "en dörr in" och företagslots i kommunerna har också varit viktigt.

Nätverken, inte minst för kvinnliga företagare, har visat sig vara en annan viktig resurs. Dessutom har tillgången på riskkapital via Investa Företagskapital och Samvinvest både direkt och indirekt tagit bort kritiken mot brist på riskkapital och affärsänglar i vår del av Sverige.

Men framförallt har attityden till företagandet blivit mer positiv i det offentliga Västernorrland, vilket gör att ett bra företagsklimat prioriteras.

Projektet Entreprenör Y har varit en god katalysator som medverkat till att göra länet mer entreprenöriellt. Nu gäller det att i ordinarie organisationer arbeta för att de goda projektinsatserna blir bestående, något som jag tror att det finns en stark vilja och accept för i ledande organ i länet.

Entreprenörskapet har äntligen slagit igenom.

/GERHARD LARSSON,
LANDSHÖVDING

Entreprenör Y är ett av sex delprojekt i NUTEK:s nationella entreprenörskapsprogram 2005-2007. Länsstyrelsen Västernorrland är projektägare och NUTEK, Europeiska Unionen Reginala fonden, länets kommuner, Länsarbetsnämnden samt Landstinget är medfinansierare.

Produktion: Ekonomedia Affärspress AB, www.ekonomedia.se
Texter: Olof Axelsson, Ingela Hofsten.

Foto: Olof Axelsson, Bo Fernström, Ann-Cathrin Granbäck, Svanthe Harström.

Layout: Jennie Edström/Journalisthuset

Vill du veta mer?

Ingrid Viklands, projektledare 070-55 99 483

ingrid.viklands@entreprenory.se

Ulla Gredemyr, metodutvecklingsansv. 070-55 99 583

ulla.gredemyr@entreprenory.se

Mathias Sundin, konceptansvarig 070-55 99 383

mathias.sundin@entreprenory.se,

www.entreprenory.se

